

EUROMANIFEST

Europese verkiezingen 1994

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VOORWOORD

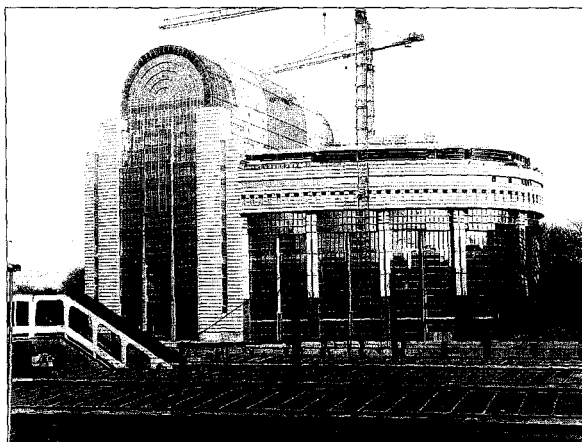
Op donderdag 9 juni 1994 worden in Nederland de kiezers opgeroepen 31 leden voor het Europees Parlement te kiezen. Evenals in 1984 en 1989 komen SGP, GPV en RPF uit met een gezamenlijke lijst.

Deze drie partijen kiezen principieel voor een politiek programma dat uitgaat van samenwerking van zelfstandig blijvende Europese staten. Gelet op de grote mate van politieke overeenstemming is gekozen voor een gezamenlijk manifest, dat is gebaseerd op de werkdocumenten die binnen SGP, GPV en RPF hebben gediend als bouwstenen.

Dit manifest heeft voor de kandidaten van de drie partijen die op 9 juni gekozen worden in het Europees Parlement de status van gemeenschappelijk politiek programma voor de periode 1994-1999.

Dit programma van de drie samenwerkende christelijke partijen geeft de kiezer een duidelijk politiek alternatief tegenover dat van partijen die er naar streven de huidige Europese Unie te transformeren in een centraal geleide Europese federatie.

Deze samenwerking kan er dit keer mede door de uitbreiding van 25 tot 31 Nederlandse zetels toe leiden dat naast ir. L. van der Waal een tweede afgevaardigde wordt gekozen. Zo kan zijn stem worden versterkt.

Uitgave:

SGP, GPV en RPF

Eurofractie
Mansdalestraat 108
3067 JT Rotterdam
Tel. 010 - 4561933
Fax 010 - 4214547

Foto's: NEDAG Barneveld;
Europees parlement
Fotoredactie: ir. L.G. v. Esterik

Illustraties: Nico Schipper

INHOUD

VOORWOORD

I. EEN EIGEN VISIE OP DE EUROPESE INTEGRATIE

- a. verantwoording
- b. Nederland: vrij koninkrijk in Europa
- c. historische veranderingen
- d. de ontwikkelingen tot een Europese Unie
- e. intergouvernementele samenwerking als hoofdregel

II. BELEIDSKIEUZES

1. NAAR EEN EVENWICHT TUSSEN UNIE EN LID-STATEN

- a. concentratie op hoofdtaken
- b. eenvoudige besluitvormingsprocedures
- c. betrokkenheid van de burger
- d. goede balans tussen grote en kleine landen

2. NAAR EEN GOED WERKENDE INTERNE MARKT

- a. eerlijke concurrentie
- b. naleving van regels en bestrijding van fraude
- c. beperkte inzet van structuurfondsen

3. NAAR EEN MILIEUBELEID MET EEN HOOG BESCHERMINGSNIVEAU

4. HET BELEID PER SECTOR

- a. vervoersbeleid: oog voor markt en milieu
- b. landbouw: geleidelijk meer marktgericht
- c. visserij: voor het behoud van de visstand
- d. sociaal beleid: terughoudendheid vereist
- e. economisch en monetair beleid: coördinatie
- f. belastingharmonisatie waar nodig
- g. energie en technologie: zuinigheid met vlijt
- h. justitie en politie: meer samenwerking is nodig
- i. onderwijs, cultuur en Nederlandse taal: behoud van identiteit

III DE EUROPESE UNIE IN DE WERELD

- a. de EU en de andere Europese staten
- b. ontwikkelingssamenwerking
- c. vrede en veiligheid.

EUROMANIFEST

Europese verkiezingen 1994

DEEL I. EEN EIGEN VISIE OP DE EUROPESE INTEGRATIE

a. verantwoording

Voor de drie samenwerkende christelijke partijen SGP, GPV en RPF is de Bijbel, het geïnspireerde Woord van God, richtinggevend voor de politiek. De Bijbel roept op tot het dragen van verantwoordelijkheid voor het openbaar bestuur. Dit geldt niet alleen voor gemeente, provincie en Rijk, maar ook voor de verbanden die de Nederlandse staat met andere staten aangaat. Alle overheden en machten zijn onderworpen aan Christus, die gezegd heeft: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde". Daarmee is ook de internationale politiek onder Zijn heerschappij geplaatst. De Bijbel leert ons dat de overheden staan in dienst van God en gebonden zijn aan Gods wet. Overheden ontlenen hun gezag niet aan de wil van volkeren, maar aan God. Overheden en volkeren hebben samen de roeping te werken aan de ontwikkeling van een wereldwijde samenleving waarin de Naam van God wordt erkend. Vanuit deze visie willen SGP, GPV en RPF mede verantwoordelijkheid dragen in de Europese politiek. Verantwoordelijk jegens de burgers in Nederland, in Europa, in de wereld. Verantwoordelijk voor de gehele geschapen werkelijkheid. Maar bovenal verantwoordelijk jegens de Schepper. Uitgangspunt ook in de Europese politiek is de dienst aan de publieke gerechtigheid. Overheden zijn zeker ook in hun onderlinge relaties gebonden aan de normen van Gods wet. Europese regelgeving dient dus getoetst te worden aan de eisen van recht en gerechtigheid. Overheden en burgers kunnen de

verantwoordelijkheid waartoe zij geroepen zijn slechts ten volle dragen in een klimaat van geestelijke vrijheid die gebonden is aan Gods wet. Uit de Bijbel zijn bepaalde klassieke grondrechten af te leiden die de nadruk leggen op de vrijheid en verantwoordelijkheid van de individuele burger tegenover medeburgers en tegenover overheden. De overheden worden daarmee op afstand gehouden. Het betreft vrijheid van geweten, godsdienst, meningsuiting, onderwijs, taal en cultuur, vrijheid van vereniging en vergadering, bescherming van de persoonlijke levenssfeer, onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, vrije verkiezingen, rechten van minderheden op volwaardige maatschappelijke en politieke participatie. Deze grondrechten horen onlosmakelijk bij onze christelijke politieke visie. Verantwoordelijkheid, gerechtigheid en geestelijke vrijheid zijn samen met het najagen van vrede in de samenleving belangrijke noties in de christelijke

politiek, die SGP, GPV en RPF in het Europees parlement willen voorstaan en bevorderen.

b. Nederland: vrij koninkrijk in Europa

SGP, GPV en RPF kiezen voor een vorm van Europese samenwerking van zelfstandige Europese staten die nogal afwijkt van de in Nederland gangbare opvattingen. In deze opvattingen is de diepe drijfveer achter de Europese eenwording het vergroten van de welvaart en macht van de Europese Unie. Het gaat dan om het bouwen van een Europese economische en politieke supermogendheid, die is opgewassen tegen de Verenigde Staten en tegen Japan. Dit streven vindt plaats in een geseclariseerde context en wordt geleid door de autonome mens die uitsluitend eigen inzichten volgt. SGP, GPV en RPF wijzen deze opvattingen af, omdat deze eenzijdige gerichtheid op macht en mate-

riële vooruitgang een bedreiging (belemmering) vormt voor prioriteiten van christelijke politiek. We denken aan het beheer van de schepping, aan onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de Derde Wereld en Midden- en Oost-Europa. Maar ook aan het behoud van de christelijke waarden en de bevordering van recht en gerechtigheid in de samenleving. Wel beseffen we terdege dat we in een wereld leven waar de nationale staten zich niet meer kunnen isoleren van de buitenwereld. Dat brengt ons ertoe te streven naar een vorm van Europese samenwerking die zoveel mogelijk recht doet aan onze nationale zelfstandigheid en Nederlandse culturele identiteit. Wij willen het historisch besef levend houden dat de offers die zijn gebracht voor de zelfstandigheid van ons volksbestaan nauw zijn verbonden met de Reformatie zoals deze met name door de invloed van Calvijn zijn beslag kreeg in Nederland. Dit zelfstandig volksbestaan wordt belichaamd in het Huis van Oranje, aan welke het erfelijk koningschap is opgedragen. In het voorgaande mag de hand van God worden gezien die ons volk op deze wijze de vrijheid om God naar Zijn Woord te kunnen dienen schonk. Wanneer Nederland zou opgaan in een groot humanistisch en overwegend rooms-katholiek Europa zou hiervan veel verloren gaan. Uiteraard mag de onafhankelijkheid van ons land niet verheven worden tot een absoluut en onaantastbaar gegeven. Dat neemt niet weg dat verworvenheden zoals onze onderwijsvrijheid, ons sociale stelsel, onze cultuur en onze taal van grote waarde zijn en behouden moeten blijven. Daarom zullen we zeer terughoudend moeten zijn met het uit handen geven van taken en bevoegdheden van de Nederlandse staat. In het bijzonder geldt dit de terreinen die het karakter van onze natie betreffen. Daarom dient Nederland een zelfstandig koninkrijk te blijven in de Europese Unie.

c. historische veranderingen

In de periode na de Tweede Wereldoorlog werd het Europees politieke denken gedreven door de gedachte dat oorlogen op het Europese continent moesten worden uitgebannen. Daartoe moesten de nationale staten opgaan in een Federatie. Als de grenzen tussen de staten zouden verdwijnen, zouden conflicten kunnen worden voorkomen en de welvaart worden vergroot. De dreiging die uitging van de naar wereldhegemonie strevende Sowjet-Unie met zijn communistische ideologie en die leidde tot de Koude Oorlog speelde dit federalisme in de kaart. Nu inmiddels door de val van de Berlijnse muur en de daarop volgende gebeurtenissen het communisme als overheersende ideologie in Midden- en Oost-Europa is teruggedrongen, doet de vraag zich voor welke invloed dat moet hebben op de Europese samenwerking. De eenwording van Duitsland heeft er inmiddels toe geleid dat het grondgebied van de voormalige DDR nu ook deel uitmaakt van de Europese Unie. De toetreding van Zweden, Finland, Noorwegen en Oostenrijk tot de EU is aanstaande. SGP, GPV en RPF juichen deze ontwikkelingen toe, maar vinden tevens dat de politieke kaart van Europa zo sterk gewijzigd is dat er een grondige heroriëntatie moet komen op doel en opzet van de Europese Unie. De oude federale ideeën zijn immers door deze ontwikkelingen achterhaald. Nu de Middeneuropese staten hun herwonnen vrijheid gebruikten om het Warschaupact op te heffen, toe te treden tot de Raad van Europa en met kracht aan te kloppen bij de Europese Unie in Brussel is het zaak deze landen perspectief te bieden op toetreding. Dat kan door hun producten royaal toegang te verlenen

tot de Europese markten en ondersteuning te bieden bij de herstructurering van hun economie. Dat moet door met volle overtuiging te kiezen voor verbreding van de Europese Unie met al die staten in Europa die een parle-

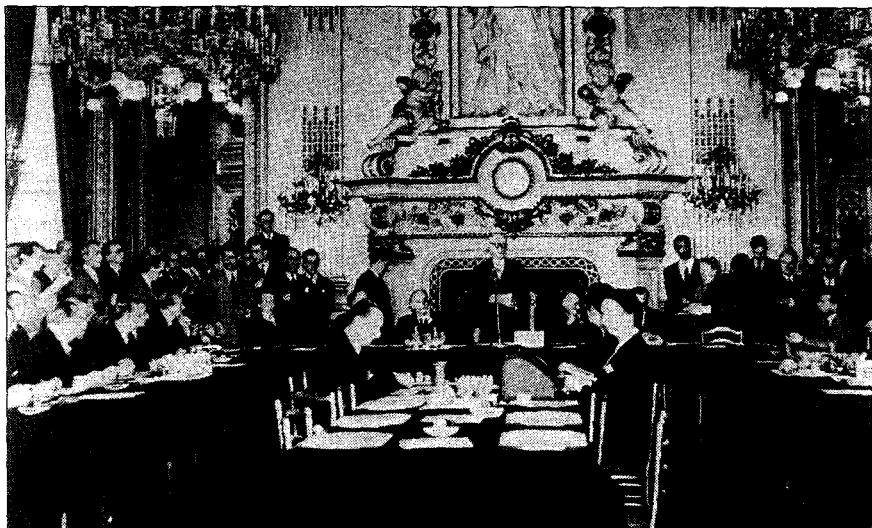
mentair stelsel kennen met vrije verkiezingen. Voor toetreding is verder vereist dat er juridische garanties zijn voor de bescherming van de fundamentele grondrechten. Zonder de waarborg van gewetensvrijheid, de vrijheid van meningsuiting, vrijheid van vereniging en vergadering en de eerbiediging van de rechten van minderheden is een lidmaatschap van de Europese Unie onmogelijk. Door de ineensstorting van het communistisch blok is er een machtsvacuüm in Midden- en Oost-Europa ontstaan dat leidt tot grote politieke en maatschappelijke instabiliteit. Het herlevend nationalisme en racisme in vele voormalige Oostblokstaten mag geen dankbare voedingsbodem vinden bij een Europese Unie die zich als "fort Europa" opstelt. Daarom zullen SGP, GPV en RPF in het Europees Parlement met kracht streven naar uitbreiding van de EU met Polen, Tsjechië en Hongarije.

d. de ontwikkelingen tot een Europese Unie

Terugblik

Toen in 1956 met het Verdrag van Rome de Europese Economische Gemeenschap

naast zoveel mogelijk gelijklopende produktnormen (gezondheid, milieu, veiligheid) ook moesten voorzien in het laten vervallen van grenscontroles op het verkeer van personen, kapitaal, goederen en diensten.

(EEG) werd opgericht, ging het de zes deelnemende staten vooral om economische samenwerking. Beoogd werd om een gemeenschappelijke markt te vormen om zo de welvaart in West-Europa te vergroten. In de loop der jaren ont-

dekte de EEG aan steeds meer beleidsterreinen

economische aspecten en trok

deze naar zich toe. Aldus veranderde

de EEG in de Europese Gemeenschap (EG).

In 1987 trad de Europese Akte in wer-

king. Door uitbreiding van het

EEG-verdrag kreeg de EG ook bevoegdheden op terreinen als sociaal beleid en milieubeleid.

Tevens werden afspraken gemaakt over de realisering van de Interne Markt per 1 januari 1993. Deze zou

De EG kreeg vanaf 1989 te maken met het uiteenvallen van het voormalige Oostblok. Teneinde Duitsland hecht te verankeren in de EG werd gekozen voor een versnelde eenwording ook wel aangeduid als verbod.

De EG moest zich transformeren in een Europese Unie, waarin de samenwerking werd uitgebreid naar meer beleidsterreinen. In december 1990 begonnen daartoe de onderhandelingen op de zogeheten intergouvernementele conferenties. In december 1991 sloten de Europese regeringsleiders het Verdrag van Maastricht waarin zij het eens werden over een ingrijpende aanpassing van het EG-Verdrag. Na een soms moeizaam verlopen ratificatie van dit Verdrag door de Lid-Staten werd het Verdrag van Maastricht per 1 november 1993 van kracht. Vanaf dat moment heet de EG dan ook Europese Unie (EU).

Het Verdrag van Maastricht Niet ontkend kan worden dat met

dit Verdrag een flinke stap gezet is naar verdere Europese eenwording. Besloten is voor het eind van deze eeuw een Economisch-Monetaire Unie te vormen met één Europese munt. Er komt meer zeggenschap voor de EU op het terrein van het sociaal beleid en (beperkte) bevoegdheden op het vlak van cultuur, onderwijs en volksgezondheid. Ook politie en justitie gaan nauwer samenwerken. Bovendien zijn er stappen gezet om te komen tot een gemeenschappelijke buitenlandse en veiligheidsbeleid. De burgers van de EG-lidstaten zijn nu ook burgers van de Europese Unie. Tenslotte zijn ook de bevoegdheden van het Europees Parlement uitgebreid.

Dit alles betekent een stevige verschuiving van bevoegdheden naar de Europese instellingen en inperking van de nationale zeggenschap.

Hoe verder na Maastricht?

SGP, GPV en RPF hebben er bij de behandeling van het Verdrag van Maastricht in zowel het Nederlandse als het Europees Parlement geen twijfel over laten bestaan dat zij fundamentele bezwaren tegen dit Verdrag hebben.

Ontegenzeggelijk bevat dit Verdrag tal van voornemens die bij uitvoering zullen leiden tot een verdere federalisering van Europa. Met name geldt dit voor het besluit tot invoering van de EMU met alle consequenties die dat heeft. Dan worden de Lid-Staten steeds meer ondergeschikt aan de beslissingen van 'Brussel' of aan stemmingsuitslagen van het Europees Parlement.

Zo'n ontwikkeling in de richting van een federaal Europa achten we ongewenst omdat deze vooral ruimte geeft voor egostische en materialistische voorkeuren. Daardoor zal het normbesef nog verder vervagen.

Nu staat er voor 1996 opnieuw een aanpassing van het EG-Verdrag op de agenda. Wij menen dat die

gelegenheid moet worden aangegrepen om het Verdrag van Maastricht in zijn geheel te herzien. Waar het Verdrag is doorgeschoten, zullen we aandringen op revisie. Wij menen dat daar te meer aanleiding toe is nu er nieuwe leden tot de EU

genomen vervlechting van de nationale economieën. Ook op andere terreinen gaat de internationalisering door zodat ook politie en justitie moeten samenwerken in het bestrijden van de Internationale criminaliteit.

lijk kan zijn en zelden leidt tot een betere samenleving. Zeker in een tijd van toenemende secularisatie waarin de mens vervreemdt van zijn God en Diens gebod is extra terughoudendheid geboden. Daar machtsconcentraties een

worden toegelaten. Ook de weerstand bij de burgers in veel Lid-Staten tegen de steeds toenemende bureaucratie in Brussel en het verlies aan nationale soevereiniteit zou redenen tot heroverweging moeten zijn. SGP, GPV en RPF menen dat er een brede politieke discussie op gang moet komen over de vraag wat het einddoel zou moeten zijn van de Europese integratie.

e. Intergouvernementele samenwerking als hoofdregel

Samenwerking van de Europese staten terzake van het economisch beleid, het milieubeleid en het vervoersbeleid is onontkoombaar gelet op de toe-

Dat mag ons evenwel niet blind maken voor de grote verscheidenheid van landen en volkeren binnen Europa. Die verscheidenheid stelt als het ware natuurlijke grenzen aan de mogelijkheden van eenwording. Kunstmatige staatsverbanden zoals de voormalige Sowjet-Unie of ex-Joegoslavië maar ook het vroegere Tsjecho-Slowakije zijn praktijkvoorbeelden waaruit blijkt dat cohesie niet van bovenaf kan worden opgelegd. Met andere woorden: wie streeft naar één Europa is onrealistisch bezig. De drang naar Europese eenheid wordt beheerst door een economische en politieke elite die denkt in machtstermen. Nu weten we uit de Bijbel dat meer macht in handen van minder mensen uiterst gevaar-

belemmering vormen voor de geestelijke vrijheid, het dragen van verantwoordelijkheid, de publieke gerechtigheid en de vrede kiezen wij voor intergouvernementele samenwerking. Daaronder wordt verstaan een bondgenootschappelijke confederale samenwerking van zelfstandige en onafhankelijke Lid-Staten. In een confederatie of staten(ver)bond kunnen wel gemeenschappelijke organen bestaan, maar deze staan ten dienste van de Lid-Staten, die elk het vetorecht bezitten. Soms kunnen federale bevoegdheden noodzakelijk zijn, met name op die beleidsterreinen waar de belangenverstrengeling verregaand is zoals bij sommige grensoverschrijdende milieuproblemen. Op andere gebieden echter - te denken valt aan beleidsterreinen waarbij het eigen karakter van een Lid-Staat in het geding is - moet de samenwerking intergouvernementeel zijn en blijven. Een voordeel van deze wat lossere vorm van samenwerking is dat ook in de toekomst nieuwe kandidaat-leden gemakkelijker tot de EU zullen kunnen toetreden.

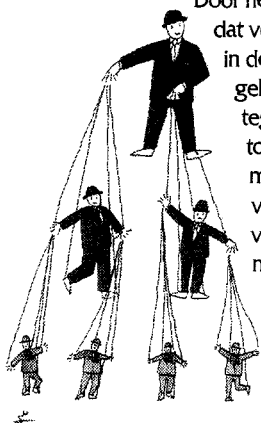
DEEL II: BELEIDSKEUZES

1. NAAR EVENWICHT TUSSEN UNIE EN LID-STATEN

De keuze van SGP, GPV en RPF voor samenwerking in plaats van eenwording en de nadruk op uitbreiding van de Unie met nieuwe leden vereist ingrijpende veranderingen in het bestuur van de Europese Unie.

Op dit moment is de besluitvorming voor een deel gecentraliseerd, en voor een deel nog volledig nationaal. Het Verdrag van Maastricht leidt echter tot verdere verzwakking van het nationale beleid. Steeds meer beleidsterreinen komen onder de zeggenschap van "Brussel" te staan en de Europese instellingen (Raad, Commissie en Parlement) krijgen steeds meer te vertellen.

Door het subsidiariteitsbeginsel, dat voor het eerst ook een plaats in de Europese Verdragen gekregen heeft, wordt wel een tegenwicht geboden tegen de toenemende centralisering, maar voor een beleid met zo veel mogelijk zeggenschap voor de Lid-Staten is meer nodig. Hoe kan aan een Europese samenwerking tussen zelfstandige landen bestuurlijk het best vorm worden gegeven?

a. concentratie op hoofdtaken

Een brede Unie van Europese landen moet zich concentreren op en beperken tot die terreinen waar samenwerking noodzakelijk is.

Dat betreft voornamelijk economische zaken, of wat daarmee direct samenhangt en sluit uitbreiding van de bevoegdheden van de Unie bijvoorbeeld op het gebied van volksgezondheid, cultuur en onder-

wijs uit. Aan veel maatschappelijke activiteiten zijn weliswaar economische aspecten te onderkennen, maar dat betekent niet dat deze activiteiten via de Europese Unie moeten worden gestuurd. Diverse grensoverschrijdende problemen kunnen tussen de daarbij betrokken landen rechtstreeks worden opgelost. Bij de beslissing welke beleidsterreinen nu wel en welke niet door Europa behartigd moeten worden is zorgvuldige afweging een eerste vereiste.

Wij pleiten daarom voor een consequente toepassing van het begrip subsidiariteit, in de zin dat pas in Europees verband wordt opgetreden als nationale of bilaterale maatregelen onvoldoende oplossing bieden.

b. eenvoudige besluitvormingsprocedures

Niet alleen vanuit het oogpunt van begrijpelijkheid voor de burgers, maar ook

omwille van de kwaliteit van het beleid is eenvoud in de besluitvorming belangrijk. Met het Verdrag van Maastricht is het aantal en de complexiteit van besluitvormingsprocedures toegenomen. Dit is een ongewenste ontwikkeling. Naarmate het aantal landen in de EU toeneemt zal gezocht moeten worden naar werkbare, doorzichtige structuren.

Wij kiezen daarom voor vermindering van het aantal besluitvormingsprocedures en een meer globale regelgeving.

c. betrokkenheid van de burger

Het is van groot belang dat de bevolking een sterke betrokkenheid heeft bij het bestuur. Daartoe moet de afstand tussen burgers en gekozen vertegenwoordigers klein blijven. Besluiten moeten dicht bij de burger genomen worden, en omgekeerd moeten burgers, via hun

afgevaardigden, het bestuur kunnen controleren.

Dat pleit ervoor dat de nationale parlementen zo veel mogelijk bevoegdheden blijven behouden. Tegelijk is een grotere openheid in de Europese besluitvorming, vooral in de Europese Raad van Ministers nodig.

Wij pleiten daarom voor:

- openbaarmaking van besluiten en stemgedrag in de Raad van Ministers
- nauwe samenwerking tussen nationale en Europese parlementsleden zowel voor als na Raadsvergaderingen
- een actieve rol van de Permanente Vertegenwoordiging bij de informatievoorziening van de volksvertegenwoordigers.

d. goede balans tussen grote en kleine landen

In een samenwerking tussen grote en kleine landen kunnen de laatsten gemakkelijk in de verdrukking komen. Om dit te voorkomen moet in de samenwerkingsstructuur steeds het principe van de gelijkberechtiging van alle landen voorop staan. In zaken die duidelijk het eigen karakter van een land of een vitaal nationaal belang, zoals de cultuur, de taal e.d. betreffen vereist dit handhaving van het vetorecht van een land. Wanneer het gaat om zaken die niet direct het belang van een individuele Lid-Staat raken kan met gekwalificeerde meerderheid worden gestemd.

Wij zijn daarom voorstander van:

- behoud van het vetorecht van elke Lid-Staat
- gelijkberechtiging van alle officiële talen in de Unie
- handhaving van het roulerende halfjaarlijkse voorzitterschap
- openbaarmaking van verslagen van Topontmoetingen

2. NAAR EEN GOED WERKENDE INTERNE MARKT

En van de hoofdoelstellingen van de Europese samenwerking is geweest het tot stand brengen van een gemeenschappelijke markt zonder binnengrenzen. Daardoor zou de concurrentiekracht van Europa ten opzichte van andere delen in de wereld (Japan, de VS) versterkt worden.

Deze ene markt is maar een gedeeltelijk succes gebleken: de wereldwijde recessie ging niet aan ons werelddeel voorbij. Integendeel: met ingang van het "magische" jaar 1993 ging het economisch ook met Europa bergafwaarts. In onderlinge beleidsafstemming zullen deze problemen moeten worden aangepakt. Er is geen reden om opnieuw hoge verwachtingen te wekken, zoals door

de Europese Commissie gebeurde (15 miljoen extra banen tot het jaar 2000). Het geloof in eigen kunnen, dat zovelen in Europa in zijn macht heeft, is door de recente ontwikkelingen beschaamd gemaakt. SGP, GPV en RPF kiezen voor een economisch beleid dat recht doet aan de werking van de interne markt. Maar zaken als inkomensverdeling en sociaal beleid zullen nationaal moeten blijven. Een goed functionerende markt dient aan een aantal voorwaarden te voldoen.

a. eerlijke concurrentie

In een markt zonder binnengrenzen is geen plaats voor concurrentieverstorende subsidiering en

steunverlening. Staatsondernemingen moeten zoveel mogelijk worden geprivatiseerd. Daardoor wordt ongewenste belangenverstreming tussen staat en bedrijfsleven voorkomen. Voor bedrijven die nadrukkelijk voor het algemeen belang werken, of die betrokken zijn bij de exploitatie van natuurlijke rijkdommen, zoals aardgas, wordt een uitzondering gemaakt. De produktieomstandigheden van de landen van de Unie verschillen aanzienlijk. Dit komt door verschil in geografische ligging en klimaat, verschil in niveau van sociale zekerheid, onderwijs etc. Deze verschillen zijn niet alle op te heffen. Op het gebied van de milieuwetgeving dient wel gestreefd te worden naar meer harmonisatie. Dit mag echter niet leiden tot verlaging van het beschermingsniveau.

Wij willen daarom:

- *beëindiging van staatssteun die concurrentieverstorend werkt*
- *voorkoming van monopolievorming op de interne markt door strikte hantering van de fusieregels*
- *een qua nationaliteit zo breed mogelijke samenstelling van de Commissie diensten die de naleving van de mededingingswetgeving controleren*
- *privatisering van postdiensten en spoorwegen*

b. naleving van regels en bestrijding van fraude

Als de Europese Unie geloofwaardig wil zijn, moet zij erop toezien dat eenmaal overeengekomen regels door de Lid-Staten ook worden nageleefd. Daarvoor is in de eerste plaats nodig dat deze regels zo worden opgesteld dat ze uitvoerbaar zijn. Vervolgens dienen zij binnen de gestelde termijnen te worden omgezet in nationale wetgeving en op naleving te worden gecontroleerd.

De verslagen van de Europese Rekenkamer laten zien dat met name op het gebied van milieuwetgeving, structuurfondsen en landbouw regelmatig niet-naleving van de bepalingen en fraude wordt geconstateerd. Extra aandacht op dit punt is nodig.

Daarom vragen wij om:

- *toetsing van EG-regelgeving op fraudegevoeligheid*
- *adequate sancties voor niet-tijdige omzetting van regelgeving*
- *een systematische controle door de Europese Commissie van de inspectie- en controle-diensten van de Lid-Staten, waar het de naleving van Europese regels betreft.*

c. beperkte inzet van structuurfondsen

Een van de aspecten van de interne markt is een verscherpte concurrentie tussen de ondernemingen. Dit kan ertoe leiden dat hoog ontwikkelde regio's zich beter ontwikkelen dan

regio's met minder economische activiteiten. De structuurfondsen zijn opgezet om al te grote verschillen in ontwikkeling te verkleinen. Een zekere mate van herverdeling van welvaart en rijkdom (sociale cohesie) is nodig. Met dit middel kan echter nooit een volledige compensatie van welvaartsverschillen worden bereikt. Bovendien is het middel van de structuurfondsen niet altijd effectief en vaak moeilijk te controleren. De nadruk in de structuurpolitiek zal moeten liggen op het gebruik maken van de sterke kanten van elke regio. De in de begrotingsvoorstellen 1994-1999 vastgelegde verdubbeling van de structuurfondsen gaat voor dit doel naar de mening van SGP, GPV en RPF te ver. Grote delen van de Unie dreigen daardoor te sterk afhankelijk te worden van een omvangrijke subsidiestroom vanuit Brussel. De Unie zal zich in de toekomst bij haar steunbeleid veeleer naar buiten (Midden- en Oost-Europa, GOS) moeten richten. Voorkomen moet worden dat de welvaartsverschillen tussen leden en niet-leden van de Unie op de lange termijn steeds groter worden. Bij toetreding tot de Unie is de huidige steunpolitiek bovendien niet vol te houden.

Wij stellen daarom voor:

- *een evaluatie van de structuurfondspolitiek naar aard en omvang vooraf gaand aan de intergouvernementele conferentie van 1996*
- *een betere controle op de besteding van de fondsen*
- *de rapporten van de Rekenkamer over de diverse aanwendingen van de fondsen te betrekken bij hernieuwde toewijzing van steungelden.*
- *inzet van Europees steungeld voor de verbetering van goede verbindingen met en tussen Midden- en Oosteuropese landen.*

3. NAAR EEN MILIEUBELEID MET EEN HOOG BESCHERMINGSNIVEAU

SGP, GPV en RPF willen vanuit de bijbelse opdracht om de aarde te bebouwen en te bewaren meewerken aan een zorgvuldig beheer van de schepping. Elke economische activiteit brengt een zekere mate van aantasting van natuur en milieu met zich mee. Daarom is het goed dat ook in EU-verband kaderregelingen getroffen worden die ten doel hebben het milieu te beschermen. Deze regelingen mogen echter nooit tot een verlaging van het bestaande beschermingsniveau leiden. Veel eer is het de taak van de EU om landen die achterblijven in de bescherming van het milieu de helpende hand te bieden en hun beschermingsniveau op te trekken.

Het onlangs aangenomen Vijfde Milieuactieprogramma gaat uit van het begrip "duurzame ontwikkeling". SGP, GPV en RPF achten dit een goed uitgangspunt. In de naoorlogse periode heeft de nadruk te veel op economische groei en te weinig op het behoud

van de schepping gelegen. De gedachte in het Milieuactieprogramma om ernaar te streven de milieupolitiek in alle andere beleids-terreinen te integreren, wordt onderschreven. Daarnaast verdienen de concrete voorstellen om de wetgeving op het gebied van lucht, water en bodem verder aan te scherpen, steun. Niet alleen vanuit het oogpunt van goed rentmeesterschap, ook vanuit het oogpunt van concurrentieverhoudingen en vrij verkeer van goederen is een zekere harmonisatie van milieuwetgeving binnen Europa vereist. De normen voor de uitstoot van afvalgassen door verbrandingsovens bijvoorbeeld, moeten daartoe zoveel mogelijk gelijk getrokken worden. De harmonisatie mag er echter niet toe leiden dat stringent nationaal milieubeleid doorkruist wordt.

Een goed milieubeleid staat of valt met de verwerving van gegevens en de uitvoering van controles. Het Europees Milieubureau kan als

monitor van de uitvoering van nationaal beleid optreden. Gezocht dient te worden naar passende sancties voor Lid-Staten die nalatig zijn de EG-milieuwetgeving in eigen land toe te passen. Een Europees controleteam, dat de nationale milieuspectiediensten doorlicht is hierbij gewenst.

Concreet wensen wij daarom dat milieubescherming niet als afzonderlijke beleidssector wordt beschouwd, maar randvoorwaarde is bij alle beleidsterreinen waarop de Unie actief is.

Daarnaast moet op het gebied van luchtverontreiniging:

- er een Europese heffing op CO₂/energie wordt ingevoerd
- er in internationaal verband een accijns op vliegtuigbrandstof wordt vastgesteld
- de Unie een stimulerende rol spelen in de uitvoering van het Wereldklimaatverdrag, waardoor het broeikas-effect kan worden bestreden.

Voor afval geldt dat:

- afvalstoffen primair in eigen land worden verwijderd
- gevaarlijke afvalstoffen en afvalstoffen die opnieuw verwerkt kunnen worden niet worden geëxporteerd naar landen buiten de EU
- de richtlijnen betreffende de grenswaarden voor grond- en oppervlaktewater goed worden gecontroleerd
- de zogenaamde grijze en zwarte lijst met afvalstoffen die op het oppervlaktewater worden geloosd, spoedig worden voorzien van grenswaarden.

4. HET BELEID PER SECTOR

a. vervoersbeleid: oog voor markt en milieu

In de afgelopen decennia hebben de mobiliteit van de burgers en het goederenvervoer een krachtige groei te zien gegeven. Van deze toename is veruit het grootste deel terecht gekomen bij de particuliere auto en het vervoer over de weg. Dat heeft geleid tot de bekende problemen van files, milieubelasting, verkeerslawaai en dergelijke. Het streven zal er op gericht moeten zijn om van de verdere verwachte groei van het personenvervoer een groter deel door het openbaar vervoer te laten plaatsvinden. De groei van het goederenvervoer moet worden opgevangen door de meer milieuvriendelijke sectoren als het spoor en de binnenvaart. Het wegvervoer zal echter hoe dan ook een belangrijk aandeel in het goederenvervoer behouden, daarom is de ontwikkeling van geluidsarme en schone motoren van groot belang. Voor Europa is verder een taak

weggelegd om met het oog op de bevordering van efficiënt doch duurzaam vervoer een adequate infrastructuur tot stand te brengen, waarin de nadruk ligt op gecombineerd vervoer en binnenvaart (Transeuropese Netwerken). Voorts dienen beschermende constructies te worden opgeheven, zodat de verschillende vervoerssectoren een sterkere concurrentiepositie opbouwen. De privatisering en reorganisatie van de spoorwegen kan bijdragen tot een sterkere positie ten opzichte van het wegvervoer.

De positie van de binnenvaart dient te worden versterkt. Daartoe is het noodzakelijk dat het huidige saneringsprogramma met begeleidende sociale maatregelen wordt voortgezet. Medefinanciering door de EU dient te worden bevorderd. Wanneer een beter evenwicht tot stand is gekomen tussen vraag en aanbod van capaciteit dient het toerbeurtsysteem te worden beëindigd.

De liberalisering van de luchtvaart

verdiert steun. Met name dient er hierbij gewaakt te worden voor concurrentievervalsing als gevolg van staatssteun.

Het is hard nodig de Europese zeevloot in mondiaal verband concurrerende te maken. Alleen zo kan een eigen zeevloot worden behouden.

b. landbouw: geleidelijk meer marktgericht

Grote delen van de Europese landbouw kenmerken zich door een relatief kleinschalige bedrijfsvoering. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, dat ooit als doel had Europa zelfvoorzienend te maken op landbouwgebied is zijn doel voorbijgeschoten: grote productieoverschotten teisteren de markt.

De ingezette hervorming van het beleid kan op termijn deze sector meer marktgericht maken. Via de GATT-overeenkomst wordt een vrijere wereldhandel, met een beter evenwicht tussen vraag en aanbod dichterbij gebracht.

Ook in een meer marktgericht beleid blijven overheidsmaatregelen echter noodzakelijk. Mede vanwege relatief strenge milieueisen is aan inkomenssteun en een systeem van toeslagen en compensaties aan de producenten niet te ontkomen.

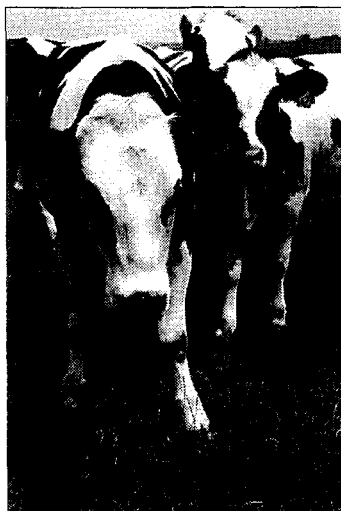
Aanvullende bronnen van inkomsten kunnen gevonden worden in nieuwe activiteiten, zoals land-schapsbeheer.

Voor de beheersing van het productievolume zullen naast het prijsmechanisme voor sommige producten ook andere maatregelen nodig zijn. Te denken is aan braaklegging, bebossing en de teelt van niet-voedingsgewassen. Wat de laatste betreft moet voorafgaand aan grootschalige stimulering enige zekerheid bestaan over de economische rentabiliteit en de energie- en milieu-effecten.

In de sectoren suiker en melk heeft het quotastelsel goed gewerkt.

Deze quotering dient daarom te worden voortgezet. Verdere openstelling van de West-europese markt voor landbouwproducten uit Midden-en Oost-Europa is onontkoombaar en nodig. Daarbij zal echter gewaakt moeten worden voor dumping en inferieure kwaliteit (op veterinair en fyto-sanitair gebied).

Voor huisvesting van dieren in de intensieve veehouderij en in de pluimveesector zijn minimumnormen op Europees niveau noodzakelijk. Dit geldt niet minder voor het vervoer van dieren.

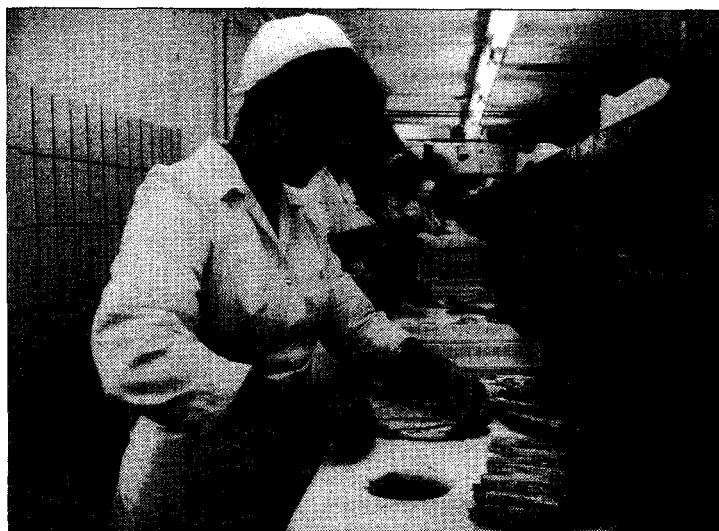
Biotechnologisch onderzoek kan voor de landbouw van grote betekenis zijn. Bij de toepassing hiervan dienen de eigen aard van plant en dier echter te worden geëerbiedigd.

c. visserij: voor het behoud van de visstand

Het huidige quota-beleid, dat erop gericht is de visstand op peil te houden, verdient alle steun. De zeedagen-regeling wordt gecombineerd met een meerjarige quotumregeling. Wat de controle van de regelingen betreft is een grotere homogeniteit in de intensiteit en de opzet van de verschillende landen nodig. Hier-

voor kunnen door de Europese Commissie zo nodig speciale controleteams worden gevormd. Vermindering van de vangstcapaciteit blijft nodig. De nieuw opgerichte financiële faciliteit van de EU, waardoor regio's worden onder-

zwangerschapsverlof en emancipatie van vrouwen zijn onderwerpen die sterk samenhangen met nationale culturen en tradities. Daarover behoeft Europa geen richtlijnen op te stellen. Wel kan er in bepaalde gevallen

steund die sterk getroffen worden door afnemende visserij-activiteiten, is hiervoor een goede compensatie.

d. sociaal beleid: terughoudendheid vereist

Een van de verworvenheden van de Westeuropese landen is het stelsel van sociale wetgeving. Bij de huidige omvang van de werkloosheid moeten op dit vlak echter vaak pijnlijke keuzes gemaakt worden. Afhankelijk van het welvaartsniveau en op grond van historische ontwikkelingen zijn er in de organisatie en het niveau van de sociale wetgeving grote verschillen tussen de Lid-Staten. Op dit gebied dient de Europese Unie dan ook geen bindende wetgeving tot stand te brengen. Voor besluiten over bijvoorbeeld de hoogte van uitkeringen of de leeftijd waarop deze ingaan zijn de nationale regeringen en parlementen de eerst aangewezen. Ook bijvoorbeeld kinderopvang,

aanleiding zijn in sociale regelgeving harmonisatie aan te brengen, zoals op het vlak van de arbeidsomstandigheden (veiligheid, gezondheid). Deze mogen onder druk van de verhevigde concurrentie op de interne markt niet verslechteren. Een bepaald minimumniveau moet worden gehandhaafd. In het bijzonder geldt dit voor de zondagswetgeving. Er bestaat een tendens om de zondag als wekelijkse rustdag los te laten. SGP, GPV en RPF pleiten er daarentegen voor de zondag uitdrukkelijk als rustdag aan te wijzen.

e. economisch en monetair beleid: coördinatie

In het Verdrag van Maastricht is een weg uitgestippeld naar een Economische en Monetaire Unie. Dit zou er toe moeten leiden dat in 1999 in ieder geval een aantal landen van de Unie hun geldpolitiek en hun economisch beleid geheel gemeenschappelijk gaan voeren.

Eveneens is bepaald dat deelnemende landen aan een aantal voorwaarden moeten voldoen voor zij kunnen toetreden.

Hoewel de gestelde voorwaarden, vermindering van de staatsschuld en de financieringstekorten op zichzelf nastrevenswaardig zijn, wordt het doel om te komen tot een monetair en economisch beleid met op den duur een munt niet onderschreven door SGP, GPV en RPF. Ongetwijfeld is er als gevolg van de interne markt een nauwe afstemming nodig van het beleid van de Lid-Staten op economisch en monetair gebied. Daardoor kunnen weer stabiele wisselkoersverhoudingen tot stand komen binnen een hersteld EMS.

Internationale economische en monetaire stabiliteit is immers van groot belang voor de bevordering van de internationale handel en daardoor voor de bestrijding van de werkloosheid.

Maar dit is geen reden om de beleidscoördinatie die in het huidige stelsel plaatsvindt in te wisselen voor gemeenschappelijk beleid in een EMU. Daarvoor zijn de verschillen in structuur en beleid van de nationale economieën te groot. Het langs kunstmatige weg afdwingen van monetaire stabiliteit kan zelfs leiden tot meer werkloosheid. Bovendien heeft de vorming van een muntunie als principiële bezwaar dat het een ernstige inbreuk is op de toch al beperkte

monetaire beleidsvrijheid van de Lid-Staten.

f. belastingharmonisatie waar nodig

Verschillen in hoogte en structuur van de indirecte belastingen verstoren de handel tussen de Lid-Staten slechts in beperkte mate. De vaststelling van de hoogte van de belastingen behoort tot de primaire verantwoordelijkheid van een zelfstandig land, maar met het oog op de interne markt is het in het landsbelang wanneer de verschillen in de tarieven tussen de Lid-Staten onderling niet te groot zijn. Alleen als er aantoonbaar handelsverstoring optreedt, wordt in EU-kader naar harmonisatie van de indirecte belastingen gestreefd.

Voor de drie partijen houdt dat onder meer in dat het lage BTW-tarief voor sierteeltproducten en voor arbeidsintensieve dienstverlening behouden blijft. Verder mogen bij de vaststelling van de concrete tariefmarges voor drank en tabak volksgezondheidsmotieven een belangrijke rol spelen. Vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling en om concurrentieverstoring tegen te gaan dient via een Europese regeling een energie/CO₂-heffing te worden ingevoerd. Daarbij moeten de landen van de EU echter de vrijheid behouden om de compenserende verlaging van belastingen, die met de nieuwe heffing gepaard moet gaan, zelf in te vullen. Een nieuwe Europese inkomstenbron in de vorm van een belasting die direct in de begroting van de Unie vloeit is gewenst.

g. energie en technologie: zuinigheid met vlijt

Het streven van de Europese Commissie om de markten voor gas en elektriciteit vergaand te liberaliseren

vormt een bedreiging voor het Nederlandse beleid op dit vlak. Nederland heeft als grootste gasproducent belang bij een eigen beleidsruimte. Alleen zo kan het zogenaamde kleine veldenbeleid, waardoor de grote Slochteren-

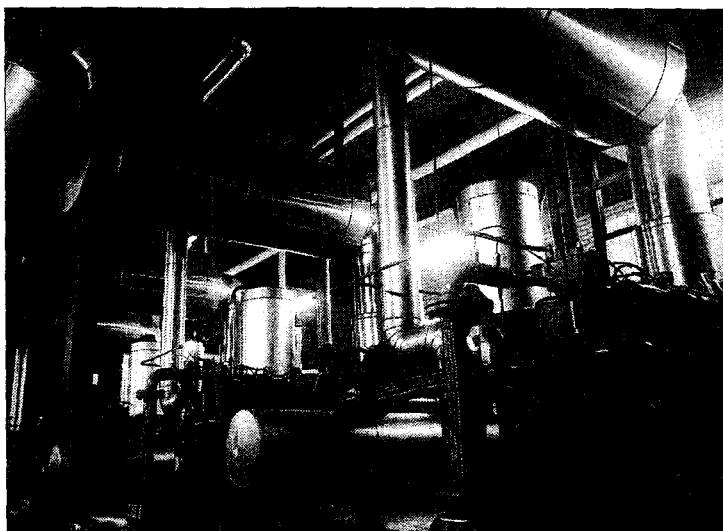
werkgelegenheid.

Bij het onderzoek en de toepassingen moet steeds de regel in acht genomen worden dat niet alles wat kan ook mag. De keuzes in het Europese techno-

sterk toegenomen. Daarbij trad ook een internationalisering op. Dit maakt de samenwerking van politie en justitie over de grenzen heen tot een noodzaak.

Met de inwerkingtreding van de interne markt, zijn ook de personencontroles en bijvoorbeeld de controle op wapen-of drugsbezit minder systematisch dan voorheen. SGP, GPV en RPF pleiten dan ook voor een intensivering van de controles in het binnenland of aan de grenzen.

In het Verdrag van Maastricht is een nieuw hoofdstuk opgenomen

voorraad wordt gespaard, worden voortgezet.

Een zekere mate van overheidsinvloed in de exploitatie van aardgas is geboden.

In de strategie om energie te besparen kunnen vormen van internationale samenwerking een belangrijke rol spelen. Met name de landen van het voormalige Oostblok dienen geholpen worden bij een efficiënter energiegebruik. Tevens moet de samenwerking in het kader van het Energiehandvest voortvarend worden uitgevoerd.

Technologiebeleid kan door Europese samenwerking een belangrijke meerwaarde krijgen. De Europese landen besteden ten opzichte van de VS en Japan belangrijk minder geld aan Onderzoek en Ontwikkeling. De vorming van Europese samenwerkingsverbanden moet daarom worden gestimuleerd. Het midden- en kleinbedrijf dient daarbij ook betrokken te worden, omdat daar een belangrijk potentieel ligt voor de groei van de

logiebeleid dienen getoetst te worden aan Bijbelse normen. De erkenning van het feit dat de wereld door God geschapen is en dat de mensen daarop als rentmeesters zijn aangesteld moet richtinggevend zijn voor wetenschappelijk werk.

Ook bij de verdeling van de onderzoeksgelden kunnen ethische overwegingen een rol spelen. Dit betekent dat fondsen voor de ontwikkeling van milieubeschermende technieken voorrang krijgen boven bijvoorbeeld subsidies voor de verdere ontwikkeling van breedbeeldtelevisie (HDTV).

h. justitie, politie en asielbeleid: meer samenwerking nodig

criminaliteit

Een van de meest urgente en tevens moeilijk grijpbare problemen van deze tijd is de criminaliteit. Deze is de laatste decennia naar ernst en omvang

dat de intergouvernementele samenwerking op het gebied van justitie en politie regelt. SGP, GPV en RPF juichen deze samenwerking toe. Deze samenwerking, gekoppeld aan de uitvoering van het Schengen-akkoord, moet het opsporen en straffen van misdadigers kunnen verbeteren. De milieucriminaliteit, financiële fraude en het witwassen van geld, vaak deel uitmakend van de internationale georganiseerde misdaad, moet mede met de hulp van Europol krachtig worden bestreden.

SGP, GPV en RPF wijzen de Nederlandse liberale drugspolitiek af. Het is noch in het belang van (potentiële) drugsverslaafden, noch in het belang van Nederland en zijn rela-

ties met andere landen, dat dit beleid wordt voortgezet.

asielbeleid

Door de vele politieke, etnische en economische crises neemt het aantal vluchtelingen in de wereld hand

i. onderwijs, cultuur en Nederlandse taal: behoud van identiteit

Volgens het Verdrag van Maastricht wil de EU de samenwerking op onder-

Hoewel de bevoegdheden van de Europese Unie op het gebied van de cultuur beperkt zijn, willen SGP, GPV en RPF blijven waarschuwen voor de mogelijkheid dat door de invloed van de interne markt en de doorgaande Europese integratie gemakkelijk culturele verworvenheden, waaronder de Nederlandse taal, worden aangetast. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de commercialisering die in het omroepbestel als gevolg van te verregaande Europese wetgeving plaatsvond en nog steeds plaatsvindt. SGP, GPV en RPF zien hierin

over hand toe. De landen van de Europese Unie krijgen daardoor met een groeiend aantal asielverzoeken te maken. Door de open binnengrenzen is het verkeer van al of niet legale vluchtelingen gemakkelijker geworden. Een zekere harmonisatie van beleid op dit gebied is daarom nodig. De geldende nationale wetgeving zal echter zoveel mogelijk gehandhaafd moeten blijven.

SGP, GPV en RPF denken daarom vooral aan afspraken tussen de Schengen-landen omtrent onderlinge uitwisseling van asielzoekers. Waar nodig zal men moeten komen tot een harmonisering van de definitie van het begrip vluchteling.

Ook zullen er tussen de Schengen-landen onderlinge afspraken over opname van vluchtelingen gemaakt moeten worden.

wijsgebied aanmoedigen. De inhoud, opzet en verscheidenheid van het onderwijs blijft volgens dit Verdragsartikel echter de uitsluitende verantwoordelijkheid van de Lid-Staten. SGP, GPV en RPF onderschrijven dit principe nadrukkelijk. Onderwijs draagt bij uitstek het stempel van de nationale cultuur en geschiedenis. De in Nederland grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs kan en mag niet door Europese wetgeving worden ondergraven.

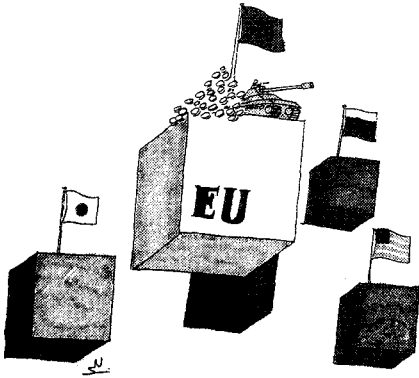
De onderlinge afstemming van beroepskwalificaties en diploma's kan een bijdrage leveren aan het goed functioneren van de interne markt. In dit kader verdient ook de uitwisseling tussen de Lid-Staten van studenten en docenten steun.

een bedreiging van het Nederlandse publieke omroepbestel. Andere aspecten van de Nederlandse cultuur, zoals de zelfstandigheid van maatschappelijke organisaties, de bestuurlijke decentralisatie en de rechten van minderheden verdienen eveneens beschermd te worden tegen centraliserende tendensen.

DEEL III EUROPA EN DE WERELD

Met de totstandkoming van de interne markt heeft de Europese Unie in economisch opzicht een groter gewicht gekregen temidden van de andere grote handelsblokken in de wereld. Parallel daaraan zal de Unie zich namens de Lid-Staten ook in politiek opzicht vaker manifesteren.

Op basis van onze keuze voor intergouvernementele besluitvorming is voor een supranationaal buitenlands - en veiligheidsbeleid geen plaats. Het kunnen voeren van een eigen buitenlands beleid is een kenmerk van een zelfstandig land. Supranationaliteit zal er in de praktijk gemakkelijk toe leiden dat het de grote Lid-Staten zijn die de buitenlandse politiek van de Unie gaan bepalen.

a. de EU en de andere Europese staten

De Europese Unie heeft voor veel aangrenzende landen een grote aantrekkingskracht, omdat ze welverwend en stabiel is. Behalve de in principe

gehonoreerde aanvragen van Oostenrijk, Finland, Noorwegen en Zweden, liggen er al geruime tijd verzoeken om lidmaatschap van Turkije, Malta en Cyprus. Een aantal Midden- en Oost-Europese landen heeft eveneens te kennen gegeven op termijn te willen toetreden. SGP, GPV en RPF vinden dat de EU een open, niet op zichzelf gerichte gemeenschap moet zijn. Verzoeken om lidmaatschap verdienen in het algemeen dan ook positief benaderd te worden. Als het volk van Oostenrijk, Finland, Noorwegen en Zweden met de toetreding instemt, moeten die landen met ingang van 1995 lid van de Unie kunnen worden.

Het open karakter van de EU kan

echter niet inhouden dat alle landen zonder meer kunnen toetreden. Bij elke toekenning van het lidmaatschap zal op zijn minst aan de volgende voorwaarden voldaan moeten zijn:

- het moeten landen zijn die tot het Europese continent behoren en die een onbetwist Europese cultuur hebben (Turkije en Rusland voldoen daaraan niet)
- de landen moeten een parlementaire democratie hebben, die reeds enige jaren functioneert;
- grondrechten (waaronder gewetensvrijheid en de rechten van minderheden) moeten worden gewaarborgd.

Aspirant-Lid-Statens als Hongarije, Polen en Tsjechoeslaven zullen eerste een markteconomie moeten hebben ontwikkeld. Pas dan kan de grotendeels economische wetgeving die in de EU tot stand is gekomen ook in die landen op redelijke termijn worden toegepast.

Mede om toetreding van deze landen in de toekomst mogelijk te maken zijn (economische) hulpprogramma's nodig.

De inmiddels gesloten associatie- en partnerschapsovereenkomsten bieden een goede aanzet voor uiteindelijk lidmaatschap. De nog bestaande handelsbarrières voor de Middeneuropese landen moeten, mede met het oog op hun toetreding geleidelijk worden afgebroken.

b. ontwikkelings-samenwerking.

hulp

Veel Europese landen hebben - gezien hun koloniale verleden - speciale betrekkingen met bepaalde ontwikkelingslanden. Die bijzondere banden dienen te worden geëerbiedigd. Op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking is voor de Unie in beginsel slechts een coördinerende rol weggelegd. Bij natuurrampen of bij oorlogsgeweld is de Europese Commissie de aangewezen instantie om de noodzakelijke noodhulp of voedselhulp coördineren of op aanwijzing van de Raad zelfstandig ter hand nemen.

Wat de structurele hulp betreft geniet in de visie van SGP, GPV en RPF bilaterale hulp de voorkeur. De complexiteit van de ontwikkelingsproblematiek vereist een flexibele organisatie met een minimum aan bureaucratie. In het algemeen kan deze hulp het best worden gegeven door inschakeling van niet-gouvernementele organisaties (NGO's).

Het verdient aanbeveling het ont-

wikkelingsbeleid dat de Unie thans voert aan een kritische evaluatie te onderwerpen. In vergelijking met nationale hulpprogramma's is er onvoldoende toetsing van het effect en de doelmatigheid van de Europese ontwikkelingshulp.

handel

Minstens even belangrijk voor een vermindering van de Noord-Zuid tegenstelling is de stimulering van de handel door en met de ontwikkelingslanden.

De zogenaamde Lomé-verdragen, die het kader vormen van ontwikkelingsrelaties tussen de vroegere koloniën en de EG-landen, kunnen worden voortgezet. Om een al te eenzijdige oriëntatie op de EU te voorkomen, moet terughoudendheid worden betracht bij het verlenen van preferenties.

Op basis van het eind 1993 gesloten GATT-akkoord over verdere vrijmaking van de wereldhandel kunnen ontwikkelingslanden profiteren van verlaging van invoertarieven. SGP, GPV en RPF keren zich echter tegen een handelspolitiek waarin vrijhandel de enige norm is. Ook in de wereldhandel zal rekening moeten worden gehouden

met bijbelse normen. Daarom moet er bij het aangaan van internationale handelsbetrekkingen ook aandacht zijn voor de omstandigheden waaronder de produktie in de betreffende landen plaatsvindt. Met name kinderarbeid of andere vormen van uitbuiting van mensen en uitputting van de natuur (het regenwoud) moeten worden teruggedrongen.

Ook de handel in (genetisch gemanipuleerd) materiaal van dierlijke of menselijke herkomst wordt afgewezen.

c. vrede en veiligheid.

De Amerikaanse betrokkenheid bij het Europese continent heeft met het verdwijnen van de Koude Oorlog een ander karakter gekregen. Deze blijft in de visie van SGP, GPV en RPF echter van wezenlijk belang voor de veiligheid van Europa. De NAVO dient daarbij het belangrijkste platform te blijven. Daarom mag een mogelijke opwaardering van de WEU niet ten koste gaan van de Atlantische samenwerking. Een eigen defensiekoers van West-Europa is ook ongewenst omdat de landen onderling sterk verdeeld zijn. Veiligheidsbeleid is zodanig verweven met nationaal belang, dat met name grotere Lid-Statens bij een internationale crisis een eigen koers zullen varen. Overigens zou de volledige deelname van Frankrijk aan de militaire organisatie van de NAVO zou de samenwerking op buitenlands-politiek vlak ten goede komen. Daarmee is zowel de Europese veiligheid als de Atlantische samenwerking gediend.

Wanneer de inzet van troepen buiten het NAVO-gebied wordt overwogen, behoort elke regering het recht te behouden om, in overleg met het parlement, zelfstandig over aard en omvang daarvan te beslissen.

KANDIDATENLIJST

1. Ir. L. van der Waal, Ridderkerk
2. Dr. J. Blokland, Capelle aan den IJssel
3. Mr. R. van Dam, Barneveld
4. Mr. G. Holdijk, Apeldoorn
5. Drs. A.H. Poelman, Krimpen aan den IJssel
6. Drs. P. van Dalen, Houten
7. Dr. W. Fieret, Woudenberg
8. Drs. S. de Vries, Groningen
9. Ir. A.W. Biersteker, Wezep
10. Drs. J.J. Verboom, Den Haag
11. Drs. H. van Dijk, Rotterdam
12. Mr. W.J.E. Hendriks, Arnhem
13. A.K. van der Staaij, Rhenen
14. Drs. Th. Haasdijk, Hoogland
15. Drs. J.H. ten Hove, Katwijk
16. G. van den Berg, Veenendaal
17. Drs. M.P.H. van Haeften, Den Haag
18. Drs. J. Pleijsier, Houten
19. Dr. R. Bisschop, Veenendaal
20. Drs. P. Dijkstra, Drachten
21. Mr.drs. S.O. Voogt, Rotterdam
22. Drs. H.G. Leertouwer, Krimpen aan den IJssel
23. Drs. H. Veldman, Zuidhorn
24. Drs. W.G. Rietkerk, Utrecht
25. W.B. Kranendonk, Woudenberg
26. E. Boerma, Zaandam
27. A. de Graaf, Veenendaal
28. A. de Boer, Twello
29. Th. Niemeijer, Hoogezand-Sappemeer
30. Drs. N.C. van Velzen, Barneveld

MR. R. VAN DAM

R. van Dam (41) is gehuwd en vader van drie kinderen. Hij is lid van de Nederlandse Hervormde Kerk. Van Dam studeerde fiscaal recht aan de Rijksuniversiteit van Leiden en is momenteel manager bij de Belastingdienst in Amersfoort.

Van 1981-1986 was hij hoofdmedewerker van de RPF-Tweede Kamerfractie. Sinds 1989 is hij lid van de Provinciale Staten van Gelderland. In maart j.l. werd hij tevens gekozen tot lid van de gemeenteraad van Barneveld.

IR. L. VAN DER WAAL

L. van der Waal (65) is gehuwd en heeft een zoon. Van der Waal studeerde werktuigbouwkunde aan de Technische Hogeschool te Delft. Daarna werkte hij vele jaren als manager bij Esso Nederland in de sectoren raffinage en vervoer. Hij is lid van de SGP en heeft sinds 1984 zitting in het Europees Parlement voor SGP, GPV en RPF. Met name levensbeschouwelijke zaken, vervoer en milieu zijn z'n aandachtsggebieden. Verder is hij actief op kerkelijk terrein als lid van het landelijk bestuur van de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk.

DR. J. BLOKLAND

J. Blokland (51) is gehuwd, heeft 3 kinderen en is econoom. Hij werkte bij onderzoeksinstituten en de overheid als ruimtelijk econoom. Thans doceert hij milieu-economie aan de Erasmus Universiteit en adviseert hij het Ministerie van Justitie over vreemdelingenzaken. Tot april 1994 was hij voorzitter van het GPV. Hij is lid van Provinciale Staten van Zuid-Holland en lid van de gemeenteraad van Capelle aan den IJssel.

SGP GPV RPF

L. van der Waal

5

SGP
Staatkundig
Gereformeerde Partij

 GPV
Gereformeerd Politiek Verbond

 RPF

REFORMATORISCHE
POLITIEKE FEDERATIE